

Aftenposten 1. februar 1992

Godta ikke ledigheten!

Av statsminister Gro Harlem Brundtland

Forsker Steinar Stjernø hevder at "alle vet at Norge nå har fått varig høy ledighet, men ingen tør si det". Han mener det hindrer at vi kan ta de arbeidsløses situasjon på alvor. Det er en måte å angripe problemene på som betyr at vi oppgir målet om arbeid for alle.

Når vi gjennom flere år har slåss med høyere ledighet enn tidligere, er det en risiko for at ledigheten sees på som noe vi ikke kan gjøre noe med. Det er en farlig innstilling. At problemene er store, og at de er blitt større enn noen kunne ventet, må ikke få oss til å gi opp. Vi må tvert imot legge mer krefter i å løse dem.

Møtet med Øystein Haugen og Alf Arne Brurberg Kleppesø fra Askøy nylig understreket de mange problemer som møter de ledige. Problemene knytter seg ikke bare til at familieøkonomien rammes hardt, selv om det kan være alvorlig nok for mange; like viktig er opplevelsen av å være satt utenfor; de sosiale problemene det skaper å gå uvirksom. De ønsker først og fremst å få en ny jobb å gå til.

Selv om vi nå har flere registrert ledige enn noen gang, er det også omlag 375.000 flere som har en jobb i dag enn tilfellet var i 1970. Hva er det som tilsier at vi ikke de neste 20 årene skal få flere i arbeid, når vi har greid å skape så mange flere arbeidsplasser de siste 20 årene? De problemene vi nå sliter med i norsk økonomi og næringsliv er alvorlige, men ikke uovervinnelige.

Dagens høye ledighet har mange og dype røtter, både i utviklingstrekk i vårt eget land og internasjonalt. Den innstramning som ble nødvendig etter det store overforbruket midt på 80-tallet og krisen i 1986, måtte føre til lavere

etterspørsel og et tap av arbeidsplasser. Dette kom samtidig med et voksende behov for omstilling og effektivisering i industrien for bedre å kunne møte en stadig sterke konkurranse, både hjemme og ut.

Jobben som er gjort siden 1986 har lagt et nødvendig grunnlag for å snu utviklingen på arbeidsmarkedet. Det norske samfunn og næringslivet har nå gode muligheter til å møte utfordringene. Norge har en sterk utenriksøkonomi, en stor beholdning av verdifulle naturressurser, flere bransjer står sterk internasjonalt, vi har et omfattende forsknings- og utdanningssystem og gode forhold mellom partene i arbeidslivet. Vi har satset sterkere på mange viktige områder i offentlig sektor. Dette er forutsetninger vi kan bygge på i arbeidet framover. For å få bukt med den store ledigheten, må vi få ny vekst i privat sektor og i de næringene som konkurrerer internasjonalt.

Vi vil stå overfor en sterkere konkurranse i årene framover. Som et lite land, er det helt avgjørende at vi kan konkurrere innenfor avtalte spilleregler, slik EØS-avtalen innebærer.

Vi må møte miljøutfordringene, vi kan ikke gå på akkord med naturens tålegrense. Her må vi bygge på et samspill mellom myndigheter og næringsliv og på internasjonalt samarbeid. Nye virkemidler må sees i sammenheng med hva andre land faktisk gjør i miljøpolitikken. Vi kan ikke komme i utakt med andre land på en måte som slår urimelig ut for norske bedrifter og arbeidsplasser.

Våre fortrinn i den internasjonale konkurransen må i økende grad skapes, og det blir de menneskelige ferdighetene som vil avgjøre hvordan Norge hevder seg. Derfor har vi og vil vi satse så sterkt på forskning og utvikling og på økt utdanning. Det vil i år være 27.000 flere studieplasser i høyere utdanning enn bare for tre år siden. En ny lærlingeordning tar nå form, gjennom et samarbeide mellom LO og NHO. Den videregående skolen skal forbedres, særlig med vekt på yrkesutdanningen.

Vi øker investeringene i viktig infrastruktur som vei og

jernbane, med i alt halvannen milliard kroner. Det gir flere i arbeid og lavere transportutgifter for næringslivet. Vi vil om kort tid legge fram forslag om en forenkling og samordning av de statlige virkemidlene for næringslivet.

Slik kan vi - og må vi - øke verdiskapningen. Industriens tid er ikke fordi. Vi trenger tvert imot en ny giv i industrien, en moderne og kunnskapsrik industri som kan skape flere arbeidsplasser og verdier vi er helt avhengig av for å sikre velferdssamfunnet. Det er galt når enkelte gir inntrykk av at det ikke er udekkede behov i vårt samfunn. Bare det å opprettholde vårt trygde- og velferdssamfunn, og sikre alle den pleie og omsorg de har krav på, vil stille økende krav til innsats i årene framover. Å få flest mulig i arbeid er en helt nødvendig forutsetning for å kunne fornye og trygge våre velferdsordninger. Derfor skal vi ikke gi slipp på denne helt sentral målsetting.